

La gent i la seva ocupació

M. TERESA OLIVA I CASAS

Tradicionalment l'estructura econòmica d'aquesta subcomarca ha estat enfocada vers l'agricultura i la ramaderia, afavorides per la fertilitat d'una plana regada per dos rius: el Ter i el Daró. A partir dels anys trenta, amb la descoberta d'aquest espai pels primers turistes, i especialment a partir dels cinquanta quan el fenomen turístic es fa més palès, l'agricultura perd importància (tot i continuar mantenint un pes específic important). El sector turístic apareix com un dels elements més dinamitzadors de la zona, especialment a les poblacions litorals.

Població i ocupació laboral

La població del Baix Ter ha experimentat, en els darrers deu anys, una tendència evolutiva molt lligada als canvis petits en la seva estructura econòmica.

La pèrdua de població dels municipis més petits de l'interior –amb una economia fonamentada en l'agricultura– contrasta amb l'augment observat als municipis més litorals, com l'Escala i Torroella de Montgrí (Taula 1). L'absència d'una oferta de treball dins el propi sector agrícola explicaria, en gran part, aquesta davallada de la població. Aquest argument és igualment vàlid per explicar l'evolució positiva de l'Escala i Torroella de Montgrí. Una estructura econòmica més variada, amb un cert nivell d'indústria i una terciarització important respecte a la resta, els permet oferir un ventall més ampli d'oportunitats de treball. No ens trobem davant un fenomen aïllat, la plana del Baix Ter és un exemple més d'una tendència generalitzada dins la geografia catalana.

Agricultura tradicional a la plana.

Taula 1. Evolució de la població de dret. 1975-91

Municipis	1975	1981	1986	1991
Albons	578	481	474	455
Bellaire	578	485	480	485
Colomers	236	226	214	198
Escala (L')	3.574	4.077	4.721	5.178
Foixà	399	334	323	301
Fontanilles	143	140	128	117
Garrigoles	170	154	158	151
Gualta	348	313	290	267
Jafre	393	379	353	351
Palau-Sator	362	315	321	296
Pals	1.647	1.726	1.683	1.676
Parlavà	394	361	348	335
Rupià	241	246	218	199
Serra	241	222	189	184
Tallada (La)	502	384	365	331
Torroella	5.288	5.651	6.294	7.023
Ullà	772	848	742	707
Ullastret	323	292	276	259
Ultramort	233	225	214	201
Verges	1.177	1.231	1.157	1.127
Viladamat	426	377	358	381
Vilopriu	215	196	179	176

Font: IEC, Estadística comarcal i municipal. 1992. Elaboració pròpia.

L'Estartit. Omplint d'aigua de mar els barrils per salar l'anxova (any 1950).

L'estudi poblacional per sexes i edats s'ha reduït als nuclis urbans que el 1986 tenien més de mil habitants (ja que es consideraven més significatius) i queden així només quatre pobles: Pals, L'Escala, Torroella i Verges. Si fem una anàlisi comparativa de l'evolució de la població dels dos municipis per sexes entre els anys 1986 i 1991, ens adonem que no hi ha hagut grans variacions, tal com mostren les dades de la taula 2. Les dades per edats obtingudes dels anys 1986 i 1991 mostren que a Pals i Verges el nombre d'habitants ha baixat i es manté el predomini de grups d'edat entre els 30 i més de 65 anys. L'Escala i Torroella de Montgrí experimenten un creixement important, amb una base sòlida de població jove i adulta (Taula 3).

Taula 2: Dades de població segons el sexe. 1986-1991

Sexes	Municipis	1986	1991
Dones	Escala (L')	2.313	2.621
	Pals	837	814
	Torroella de Montgrí	3.153	3.462
	Verges	591	580
Homes	Escala (L')	2.408	2.557
	Pals	846	862
	Torroella de Montgrí	3.141	3.561
	Verges	566	547

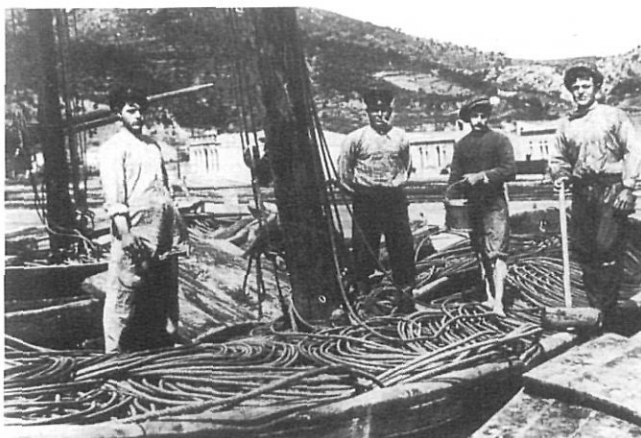
Font: IEC, Estadística comarcal i municipal. 1991-1992. Elaboració pròpia.

Taula 3: Estructura de la població per edats. 1986-1991

Anys	Municipis	0-14	15-29	30-44	45-64	65 i més	Totals
1986	L'Escala	1.138	1.119	905	971	587	4.721
	Pals	286	305	301	458	333	1.683
	Torroella	1.347	1.411	1.223	1.418	894	6.294
	Verges	207	229	202	296	222	1.157
1991	L'Escala	1.010	1.284	1.039	1.137	708	5.178
	Pals	220	321	330	419	386	1.676
	Torroella	1.328	1.669	1.485	1.496	1.045	7.023
	Verges	176	247	209	249	246	1.127

Font: IEC, Estadística comarcal i municipal. 1991-1992. Elaboració pròpia.

Barca de bou amb la tripulació (L'Estartit, 1909-1910).

Pel que fa a l'especialització funcional que caracteritza els municipis d'aquesta zona, s'han agafat dades d'ocupació laboral per sectors (de persones que treballen en el municipi) i se'ls ha aplicat l'anomenat Índex de Nelson(1), que mesura el grau d'especialització funcional que caracteritza les diferents unitats funcionals.

En la taula 4 es mostren les dades de l'ocupació laboral per sectors (persones que treballen en el municipi) expressades com a percentatge dels totals en cada municipi. Els resultats de l'aplicació de l'Índex de Nelson s'han presentat en la taula 5. En aquestes taules es pot veure que els municipis més especialitzats en el sector dels serveis corresponen a les poblacions costaneres, que atrauen més turisme, com són Torroella de Montgrí (L'Estartit), L'Escala i Pals. Els nuclis urbans més interiors com són Albons, Belcaire d'Empordà i Verges orienten la seva economia majoritàriament cap a la construcció. Pals seria un exemple de diversificació en l'ocupació, ja que la seva especialització es manifesta en dos sectors d'activitat: els serveis i la construcció. Poblacions com Colomers, Jafre, la Tallada d'Empordà i Ullà es mostren especialitzades en el sector industrial? Pel que fa a l'agricultura es pot observar que Fontanilles i Palau-sator són els nuclis amb el grau d'especialització més elevat en aquesta activitat, tot i que bona part dels municipis de terra endins (Foixà, Garrigoles, Gualta, Parlavà, Ruplà, Serra de Daró, la Tallada d'Empordà, Ullastret, Ultramort, Viladamat i Vilopriu) sobrepassen la mitjana d'ocupació en aquest sector.

Si analitzem els valors percentuals en l'àmbit municipal, l'agricultura continua tenint un pes important en l'economia de la majoria de nuclis urbans de la zona, malgrat tot, hem de tenir en compte que es tracta de valors que fan referència a les persones que treballen en el municipi.

Taula 4: Ocupació laboral per sectors. 1986

Persones que treballen en el municipi.

Sectors d'activitat (%)

Municipis	Agric/Ramad/Pesca	Indústria	Construcció	Serveis
Albons	43,8	4,4	36,8	14,9
Belcaire	35,9	14,5	33,6	16,0
Colomers	45,2	23,8	7,1	23,8
Escala (L')	6,3	17,4	18,4	57,9
Foixà	59,2	9,9	16,9	14,1
Fontanilles	95,5	2,3	0	2,3
Garrigoles	65,7	11,4	11,4	11,4

Mecanització agrícola.

[continuació de la taula 4]

Municipis	Sectors d'activitat (%)			
	Agric/Ramad/Pesca	Indústria	Construcció	Serveis
Gualta	62,1	3,2	10,5	24,2
Jafre	45,3	30,2	12,8	11,6
Palau-Sator	77,0	5,4	2,7	14,9
Pals	16,6	8,6	32,4	42,5
Parlavà	55,4	4,8	19,3	20,5
Rupià	55,3	17,8	12,5	14,2
Serra	68,4	15,8	1,8	14,0
Tallada	62,8	24,8	2,3	10,1
Torroella	10,8	16,5	16,5	56,2
Ullà	28,3	32,6	5,8	33,3
Ullastret	56,1	6,8	16,4	20,5
Ultramort	68,0	4,0	24,0	4,0
Verges	30,7	7,0	27,7	34,5
Viladamat	60,6	12,1	7,0	20,2
Vilopriu	52,7	19,4	11,1	16,6
Mitjana	50,1	13,3	14,9	21,7
Desv. std.	21,8	8,8	10,7	14,8
x+1 std	71,9	22,1	25,5	36,5
x+2 std	93,7	31,0	36,2	51,3
x+3 std	115,6	39,8	46,8	66,1

Font: IEC, Estadística comarcal i municipal, 1991. Elaboració pròpia.

Taula 5: Nivell d'especialització sectorial.

Municipis	Sectors d'activitat (%)			
	Agric/Rama/Pesca	Indústria	Construcció	Serveis
Albons			2	
Belcaire		0	1	
Colomers		1		0
L'Escala		0	0	2
Foixà	0		0	
Fontanilles	2			
Garrigoles	0			
Gualta	0			0
Jafre		1		
Palau-Sator	1			
Pals			1	1
Parlavà	0		0	
Rupià	0	0		
Serra	0	0		
Tallada	0	1		
Torroella		0	0	2
Ullà		2		0
Ullastret	0		0	
Ultramort	0		0	
Verges			1	0
Viladamat	0			
Vilopriu	0	0		

El valor 0 indica que el municipi supera la mitjana sense arribar a cap nivell d'especialització, 1 que està especialitzat en aquella activitat i 2 que hi està molt especialitzat.

Font: Elaboració pròpia.

Estat actual

El Baix Ter ha patit importants transformacions en els darrers anys. L'especialització en el sector turístic i l'augment progressiu de les segones residències ha implicat tota una sèrie de canvis, tant pel que fa als usos del territori, com a la qualitat de vida dels seus habitants.

L'afluència massiva de turistes, especialment en període estival, i de persones que fixen en aquesta zona la seva segona residència ha comportat l'origen d'un tipus de necessitats i demanda de serveis que sobrepassen l'oferta (enfocada principalment a satisfer les necessitats dels habitants residents de la zona), però que només apareixen en períodes puntuals.

El turisme ha comportat l'expansió del sector de la construcció i dels serveis. Això es tradueix en un nivell de renda elevat de la població i en un creixement demogràfic significatiu. Aquests fets han contribuït a la dinamització d'aquesta zona. Això es veu d'una forma més clara en els casos de Torroella de Montgrí i l'Escala. A diferent nivell, però sense menysprear-ne la importància també ho podem observar als pobles petits on la població resident disminueix, encara que d'altra banda augmenta el nombre de segones residències, i per tant en podríem anomenar població flotant.

El futur d'aquesta zona segueix unes directrius força clares, que no podem deslligar en absolut del seu origen eminentment agrícola i de la immersió dins el sector turístic. Parlem d'un territori dinàmic, amb uns clars centres motors, envoltats de tota una sèrie de subcentres a tenir en compte a l'hora de realitzar qualsevol actuació en aquest espai.

M. Teresa Oliva i Casas és llicenciada en Geografia.

Bibliografia

- Estadística Comarcal i Municipal. 1991. Institut d'Estadística de Catalunya.
- Estadística Comarcal i Municipal. 1992. Institut d'Estadística de Catalunya.
- El Baix Empordà. Recursos i Estructura Econòmica*. Caixa d'Estalvis de Catalunya. Barcelona, 1984.
- Gran Geografia Comarcal de Catalunya. Alt Empordà i Baix Empordà*. Vol. IV. Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 1992.
- Pla Territorial General de Catalunya*. Generalitat de Catalunya. Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Direcció General de Planificació i Acció Territorial. Març, 1995.

Notes

- (1) L'Índex de Nelson s'obté a partir del càlcul de les mitjanes de cada sector d'activitat, i el valor de la seva desviació típica. Aquells municipis que superin en una determinada activitat la mitjana d'ocupació més una desviació típica es consideraran especialitzats en aquesta. S'estableixen tres nivells d'especialització segons si el municipi sobrepassa el valor mitjà del conjunt en una desviació típica (especialitzat), dues (molt especialitzat) o tres (polaritzat).

